

Ingrid og August lærer om affald

Ingrid og August går i børnehave sammen.

De kan godt lide at være i børnehaven, for der er mange sjove ting at lave. Peter og Susanne er de to voksne på stuen, og de finder altid på ting, som er lidt skøre og meget spændende.

Der er samling på Ingrid og Augusts stue. Det er Susanne, som står for det i dag, og på gulvet ligger der en stor bunke.

- *Adr, det lugter*, siger Ingrid, August og de andre børn, for på gulvet ligger masser af affald.

Der er gammelt tegnepapir, plastikposer, reklamer, metaldåser, en avis, en vindruebakke, marmeladeglas, toiletruller, plastikflasker og meget meget mere.

Susanne griner og siger, at de bare skal sætte sig ned og tage det helt roligt. Affaldet har hun selvfølgelig gjort rent, så det slet ikke lugter.

Susanne giver en avis til August.

- *Ved du, hvad en avis egentlig er lavet af?* August mærker på avisen.
- *Papir?* svarer han.

August har ret. En avis er lavet af papir, og papir er faktisk lavet af træer, som du nogle gange klatrer i eller søger skygge under om sommeren. Inde i et træ er der fibre, som er så små, at man ikke kan se dem. Men dem kan man bruge til at lave papir af.

Peter kigger rundt på børnene.

- *Kan I finde andet i bunken, som er lavet af papir?*

Børnene finder både gammelt tegnepapir og reklamer, mens Ingrid finder en æggebakke.

- *Den her føles som papir, men er det det?* Hun kigger på Peter.

Det er det faktisk, fortæller Peter.

- Hvidt papir, som det du tegner på, kan genbruges og laves til nyt papir 10 gange. Så begynder det at blive for brugt og grimt. Æggebakken er det sidste, som papir bliver til. Derfor er det vigtigt, at I kommer papir i jeres affaldsbeholder til papir og pap.

I kan kende rummet på symbolet i hjørnet.

PAPIR & PAP

Nu finder Susanne en tom majsåse. Den her er lavet af metal. Hun kaster den over til Peter.

- *Ved du, Peter, hvor metal egentlig kommer fra?*

Susanne spørger Peter, fordi det med metal faktisk er lidt svært.

Metal er nemlig noget, som er i sten eller i jorden nogle steder i verden. Når vi skal finde metallet, kræver det rigtig meget. Der skal store maskiner til at grave, og måske skal der sprænges klipper i stykker. Det bruger alt sammen enormt meget energi.

Men hvis vi i stedet for genbruger de ting af metal, som vi allerede har hentet op af jorden, bruger det slet ikke så meget energi. Derfor er det vigtigt, at I kommer ting af metal i jeres affaldsbeholder til metal.

I kan kende rummet på symbolet i hjørnet.

Nu får August, Ingrid og de andre børn lov til at finde ting af metal i bunken. De finder både sodvandsåser, en gammel ske og makrelåser.

- *Godt, den her er gjort ren,* griner Ingrid og rynker på næsen, da hun finder makrelåsen.

METAL

August og Ingrid trommer på en tom vindruebakke. Det lyder som en rigtig tromme, og de får lavet en fed rytme. Peter klapper til og et par af børnene danser. Det er sjovt. Men nu siger Susanne, at de igen skal lytte efter. August giver hende vindruebakken.

- *Hvad er det her?* spørger han.

Bakken er lavet af plastik. Susanne fortæller, at plastik faktisk er lavet af olie, som findes dybt nede i jorden. Olien er dannet af planter og det har taget mange millioner år. Vi skal spare på den olie, som er i jorden. For når den er brugt op, er der ikke mere. Og man sparer på olien ved at genbruge det plastik, som vi allerede har lavet.

- *Er det ikke smart?* spørger Susanne. Derfor er det vigtigt, at I kommer ting af plastik i jeres affaldsbeholder til plastik. I kan kende rummet på symbolet i hjørnet.

- *Nu skal I hjælpe mig med at finde plastik i bunken. I skal være vågne - for der findes både blød plastik og hård plastik. Det bløde kan være poser eller det tynde plastik, som sørger for, at vindruerne ikke falder ud af bakken. Det hårde er fx. vindruebakken eller en plastiktallerken.*

Børnene går i gang og finder meget plastik.

Ingrid har fundet en tom yoghurtkarton.

- *Den her er lavet af pap, siger hun til Susanne. Susanne nikker og fortæller; det er rigtigt, at en yoghurtkarton er lavet af pap, men hvis det kun var af pap, ville yoghurten løbe ud i køleskabet. Derfor er der et meget tyndt lag plastik på indersiden af kartonen.*

- *Hvor skal jeg gøre af den?* spørger Ingrid. Susanne forklarer, at yoghurtkartonen skal sorteres sammen med plastik.

- *Hvorfor?* spørger August.

- *Inden vi kan komme den i rummet til plastik, er det vigtigt, at vi skyller den. Og det kan være svært at få de sidste dråber vand ud af kartonen. Plastik kan sagtens tåle at blive vådt, og derfor kommer vi yoghurtkartonen derned, fortæller Susanne. Senere sørger en maskine for, at plastik og pap bliver skilt ad. Så kan det genbruges hver for sig.*

Nu skal børnene hjælpe med at finde kartoner i bunken, og de finder både mælkekartoner, juicekartoner og kartoner fra saucer og vaniljecreme. De kommer dem alle sammen over til plastik, som de kan kende på symbolet i hjørnet.

MAD- & DRIKKE-
KARTONER

- *Peter, Ingrid græder*, råber August med et. Ingrid er ked af det, fordi hendes finger pludselig bløder.
- *Av da, jeg tror, du har skåret dig*, Ingrid, jeg kan godt forstå, at du er ked af det, forklarer Peter.

Peter vasker Ingrids finger og hun får et fint plaster på. Da de kommer tilbage, peger August på gulvet, hvor der ligger et glasskår.

- *Vi tror, du har skåret dig på det der*, siger han til Ingrid. Hun nikker. Susanne forklarer, at der må være gået et glas i stykker, da affaldsbunken blev spredt ud på gulvet i børnehaven.

Susanne samler skåret forsigtigt op og viser det til alle børnene.

- *Det her er et glasskår. Det kommer fra et af de glas, som man også må komme i affaldsbeholderen*, fortæller Susanne.

Glas er faktisk lavet af sand, som er blevet smeltet sammen med kalk og noget, som de voksne kalder soda. Men det meste er sand. Glas er nemt at genbruge, fordi man kan gøre langt det meste rent og bruge det igen. Derfor er det vigtigt, at I kommer ting af glas i jeres affaldsbeholder til glas.

I kan kende rummet på symbolet i hjørnet.

Nu er bunken på gulvet næsten tom.

- *Ingrid, kan du fortælle, hvad der er tilbage?* Susanne smiler til hende. Ingrid kigger på bunken. - *En underlig pose med noget i*, siger hun.

Susanne fortæller, at det er en støvsugerpose, og viser også børnene en tandpastatube og en gammel pizzabakke.

- *Alt det her kan vi ikke genbruge. Det kan vi ikke, fordi det kan være for fedtet som pizzabakken eller en blanding af flere slags materialer som støvsugerposen og alt det, som er i den. Alt det kalder vi for restaffald. Det er resten, når vi har sorteret det andet fra.*

Rummet til restaffald kan I kende på symbolet i hjørnet.

RESTAFFALD

En dejlig duft er begyndt at sprede sig i børnehaven og Ingrids mave rumler. Alle børnene griner.

- *Det er vist også snart spisetid, siger Peter.*

Børnene vasker fingre og spiser frokost. De er heldige, for i deres børnehave er der nogle, som laver lækker mad til dem. I dag får de pasta med kødsauce og gulerødder. Det kan de alle sammen godt lide.

Efter frokost skal Ingrid og Augusts stue hjælpe med at rydde op.

- *Susanne, spørger Ingrid, hvor skal jeg gøre af det, jeg ikke kunne spise?*

Susanne klapper i sine hænder og alle børnene kigger på hende.

- *Det sidste rum i jeres affaldsbeholder er faktisk til madaffald. Alt det, I ikke kunne spise, eller hvis noget af jeres mad derhjemme er blevet for gammelt, fortæller hun. Faktisk må gulerodsskrællerne fra jeres frokost også komme deri.*

Madaffaldet ender med at blive til biogas, som man kan lave strøm af. Derfor er det vigtigt, at I kommer madaffald i jeres beholder til madaffald.

I kan kende rummet på symbolet i hjørnet.

MADAFFALD

Det er eftermiddag.

Ingrid og August er ude på legepladsen, men de glæder sig til at blive hentet.

August glæder sig til at fortælle, at han nu ved, hvad papir og plastik er lavet af, og Ingrid glæder sig til at hjælpe mor og far med at sortere affaldet i deres beholdere derhjemme.

Book dit næste forløb på [Sonfor.dk](https://sonfor.dk)

Vores formidlingscenter kombinerer leg, nysgerrighed og oplevelser med læring og viden. Vi tror på, at børn lærer bedst, når alle deres sanser inddrages.

Vi formidler vores viden om affald, genbrug, spildevand og rent vand i børnehøjde og vi glæder os til at byde jer velkommen.

Sønderborg Forsynings hovedopgave er at forsyne vores kunder i Sønderborg Kommune med rent drikkevand, bortlede og rense spildevand, bortskaffe restaffald og genanvendelige materialer samt forsyne Nordals med fjernvarme.

Alle vores kerneområder har en betydning for klimaet og derfor ønsker vi at påvirke samfundet i en bæredygtig retning og vores målsætning for genanvendelse af affald er også højere som den danske regering.

Vi ønsker at opnå:

2020: 50 % genanvendelse	2025: 55 % genanvendelse
2030: 60 % genanvendelse	2035: 65 % genanvendelse

Det kan vi kun nå ved fælles hjælp – forsyning og borgere sammen. Vi har derfor brug for, at vi alle hjælper til med at sortere vores affald.

Sønderborg Forsyning – sammen med dig – gør vi noget for miljøet!

Sønderborg Forsyning

Udgivet af: Sønderborg Forsyning • Udgivelsesår: 2020 • Oplag: 3.000 stk.
Skrevet af: Mette la Cour • Illustrationer: Freja Oldrup • Tryk: Toptryk Grafisk